

IRODALOM.

Magyar Remekírók. II. sorozat. *Kossuth Lajos munkáiból, Vörösmarty Mihály munkái két kötet, Arany János munkái két kötet, Szigligeti Ede színművei egy kötet, Reviczky Gyula összes költeményei.* Budapest, 1902. Franklin-Társulat kiadása.

A Franklin-Társulat kiadásában megjelenő «Magyar Remekírók» II. sorozata ismét öt kötetet közöl a magyar klasszikusokból. A kötetek nyomdai kiállítása méltó az I. sorozatéhoz,* az egyes kötetek még terjedelmesebbek, mint az első alkalommal úgy, hogy az a 4 K., a mi egy-egy 25—27 íves kötetre esik, valóban méltányos, sőt csekély ár. Az egyik kötet *Arany* kisebb költeményeinek második felét hozza, azokat a kisebb verseket, melyeket 1854-től haláláig írt, a másik *Vörösmarty* epikus költeményeit, s így az előbbivel Arany lírája, az utóbbival Vörösmarty lírája és epikája egészült ki. Ez a két munka az iskola szempontjából is nagyon megbecsülendő: aránylag igen olcsón pontos szöveget nyújt, s ebből a szempontból még fontosabbak, mint az eddigi «édition définitive»-ek.

A harmadik kötet *Kossuth Lajos* műveiből közöl bő szemelvényeket, megtaláljuk köztük Kossuth legfontosabb beszédeit, czikkeit és leveleit. A nagy hazafi fia, Kossuth Ferencz vezeti be az olvasót a megértésükbe, kissé szónokiasan és nagyon röviden. Megemlíti ugyan, hogy Kossuth életrajzának minden magyar előtt ismeretesnek kell lenni, mégis, különösen a nagyközönség és az iskola, jó hasznát látta volna, ha a közismeretű adatok közlésén kívül részletezőbb életrajzot s Kossuth szónoki és írói művészetének rajzát is kapta volna. *Szigligeti* komoly- és népszínművei alkotják a negyedik kötetet. E kötetről ugyanazt mondhatjuk, a mit az előbbi sorozat Csiky kötetéről: az a négy darab, mely helyet talált (*Székélt katona, A lelencz, A fény árnyai, A trónkereső*) nagyon reászolgált a közlésre, de ép úgy szeretnénk volna olvasni a *Czigányt* és a *Csikóst, Béli Pált*, s még inkább *II. Rákóczy Ferencz fogságát*, azt a komoly drámáját Szigligetinek, mely a mai napig műsoron van. A vállalat terjedelme természetesen más mértéket szab, mint a mi óhajtásunk, de ha meggondoljuk, hogy a Nemzeti Színháznak 1837-től 1867-ig terjedő szakában az összes eredeti drámái estéknek több mint egy harmadrészét (842) Szigligeti darabjai töltötték ki: kívánságunk nem tetszik szertelen-

* Az I. sorozat ismertetését lásd a Magyar Pädagogia 1902. évfolyamában a 374.—376. l.

nek. A kötet bevezetését Bayer József írta, a magyar drámairodalom legalaposabb ismerője, jó érzéssel eltalálva a helyes mértéket: mennyit közöljön a szűkre szabott helyen (1½ ív) a maga nagy tudásából. Vázlatos, de a főbb vonásokra kiterjedő életrajzot és Szigligeti szín-műírói munkásságának kissé szigorú, de hű képét adta.

A sorozat utolsó kötete a korán elhunyt Reviczky Gynlának összes költeményeit hozza a fordítások nélkül, de a töredékben maradt költői alkotásokkal. Reviczky költeményei eddig is hozzáférhetők voltak az Athenæumnál megjelent olcsó kiadásban, de ennek a kiadásnak van egy nagy előnye: Koroda Pál, a költő rokona, jó barátja s költő társa egy költői szárnyalású, de azért megbízható életrajzot írt eléje, mely a szerencsétlen sorsú költő szomorú sorsának sok apró fordulatára derít világot.

CS. E.

Dr. Pekár Károly: A philosophia története, az emberi gondolkodás története.

— *Bíráló válasza Pekár Károly önvédelmére.* —

Olvasóimnak megnyugtatóására ki kell jelentenem, hogy bár én szeretem a tárgyilagos polemiát, bármily hosszúra nyuljék is az: ez alkalommal nem leszek olyan *következetes* mint Pekár úr, ki hét lapnyi kritikámra húsz lapnyi jogos önvédelemmel felel, bár ő mint csöndes ember, nem szereti a polemiát. Nem kicsinylem az ő egyéniségét, szívesen elhiszem róla mindazt, a mit magáról mond, hogy «sokat foglalkozik pszichológiával (Pæd. 31. l.), hogy francziául, angolul, olaszul (46. l.), görögül s jól magyarul tud; hogy Spencer gondolatrendszerét az eredeti angol Collinsból kivonatolta, melynek megvétele tetemes pénzáldozatába került (46. l.), hogy a név- és tárgymutatót tízezer czédulából rettenetes, idegölő munkával állította össze; hogy neki voltak, vannak és az én bírálatom daczára is lesznek *eredeti gondolatai* (50. l.) s ő mindezek daczára nemcsak csöndes, hanem rendkívül *szerény*, lemondó ember is, ki eredeti kompendiumot ír, mégis csak azt írja a címlapra, hogy összeállította (l. 49. lapot). Mind-ezt elhiszem és nem *kutatom*. De személyiségem tiltja, hogy vele jogos önvédelmének hangnemében beszéljek, mert nem követhetem őt a személyes insinuatiók és invectivák terére. Fejemre zúdított vádjait egyszerűen *nem veszem észre*, mert ezek úgyis légből kapottak, s a részrehajlatlan olvasó könnyen beláthatja azoknak alaptalanságát. Egy és más subjectív körülményt sajnálatomra én is kénytelen vagyok elmondani.